

ПУТОПИСНА ПРИЧА
ИЗ УГЛА УМЕТНИКА

Културолошки МОСТОВИ Јапана и Србије

Није необично да неко воли аикидо, аниме или манге. Нинџа Наруто Масасија Кишимота, Покемони, романи Јукија Мишима и Харукија Муракамија долазе из Јапана. Зато јапанофилија није нека претерано ексцентрична појава. Али, одушевљење Јапанаца Србијом, које сам недавно доживела у Земљи излазећег Сунца, учинило ми се необичним.

У Токио сам, у жељи да откријемо на који начин Јапанци, у времену дигиталне културе, доживљавају дом, стигла са супругом, визуелним уметником Драганом Војводићем, захваљујући организацији ЕУ Јапан Фест из Токија и Фондацији Нови Сад 2021, другог месеца нове ере познате под именом, лепа хармонија будући да је принц Нарухито 1. маја 2019. постао 126. владар Јапана.

Улаз у кућу у Кјоту

Тако смо сазнали да у Јапану постоји више од 10 милиона напуштених, акија кућа. Суочени са опасностима од цунамија и земљотреса, јапанска домаћинства имају припремљену конзервирану храну, флаширану воду и лекове. Милион младих људи пати од екстремног облика социјалне фобије, по имену хикикомори – живе изоловано, избегавају контакт чак и са најближим члановима породице. Зато нам је било изузетно значајно што је 30-ак Јапанаца: слем-песника, перформера, глумца, фотографа и заљубљеника у Србију, пристало да нам помогне у пројекту. Међу њима су били анонимни Јапанци, али и уметници које током јесени очекујемо у уметничкој резиденцији у Новом Саду.

Захваљујући наведеном истраживању, били смо гости Мори уметничког музеја смештеног на 52. спрату облакодера у четврти Ропонги, Музеја савремене умет-

Инсталација по имену Бундева
Јајои Кусаме у музеју Јајои Кусаме

ности Токија (МОТ) и Музеја ексцентричне Јајои Кусаме, која упркос томе што деценијама живи у душевној болници у својој 90. години и даље свакодневно ствара дела са мотивима туфни и мрежа. Пењали смо се на планину Фуџи, возом без возача посетили Одайбу насталу засипањем земље и сабијањем смећа и вештачко острво Умихотару до којег смо стигли тунелом под водом. „Као метак брзим”, шинкансен возовима, из Токија смо путовали за Кјото и Хиросиму.

У Токију смо срели Каори Јошиду, Јапанку, захваљујући којој су наши суграђани, у неколико наврата, последњи пут протеклог викенда, имали прилику да чују како звучи традиционални јапански инструмент, шамисен и каквог је укуса окономијаки тзв. јапанска слана палачинка, као и мача зелени чај, од којег Јапанци праве истоимене колаче. Каори је Србију открила учећи енглески преко скајпа. Како су њени предавачи, углавном Новосађа-

Љиљана са представницама ЕУ Јапан Феста

ни, били „отворени, љубазни и драги људи”, заинтересовала се за културу из које потичу. Она нас је упознала са својом професорком српског језика, Алмом Халиловић Окајима и Јапанцима по имену Осаму, Миџико, Јоко и

Каори Јошида, која је протеклог викенда у Новом Саду, представила јапанску музику и храну, Србију је открила учећи енглески преко скајпа. Како су њени предавачи, углавном Новосађани, били „отворени, љубазни и драги људи”, заинтересовала се за културу из које потичу и заволела Београд, али и хрватско приморје и групу 2Cellos, као и буреке и пуњене паприке

Јоши са којима учи наш језик. Они су заљубљеници у Београд, али и у хрватско приморје и групу 2Cellos, у буреке и пуњене паприке, које су захваљујући својој професорки имали прилику да пробају. Са њима у групи је и Кадока Хироко која српски учи због сина, Тара, који у Београду студира етнологију, свира народне дувачке инструменте, гајде и фрулу.

Алма Халиловић Окајима, у Министарству иностраних послова будућим јапанским дипломатама држи курс српског и хрватског језика. Након што је студије уписала у Београду, наставила их је у Пекингу. Тамо се заљубила у Јапанаца, Тара, са којим се преселила у Токио где им се родио син, који говори наш језик, као и супруг будући да су неколико година живели у Београду. „Таро је научио наш језик, пева наше песме, разуме вицеве”, каже Алма, присећајући се дружења са Јадранком Стоја-

ковић, те како су Јапанци уживали у њеној музици.

Моја посета Кјоту је била прилика да сретнем Марка. Бившег ђака Карловачке гимназије, који у Новом Саду завршава компаративну књижевност, али будући да не налази посао у струци, захваљујући онлајн платформи за учење језика, почиње странцима да предаје енглески. Истим послом Марко Газибарих се бави и данас. Али то чини у Кјоту, будући да се оженио са Ајуми, Јапанком, коју је упознао захваљујући настави преко интернета. Марко, којем „највише недостају породица, пријатељи и наше пекаре” говори да му се у Јапану „допада живот, јер – ради се напорно, али се рад и награђује”, али и да једва чека да поново посети Србију.

Српског јапанолога, Иљу Мусулина, који већ 20 година живи и ради у Токију, нисам имала прилику да упознам. Али сам, по повратку у Нови Сад, по препоруци Алме Окајиме, набила његову „Књигу о Јапану”, недавно објављену у Србији. Ови у основи имаголошки есеји сведоче о хијерархији, етикецији и церемонијалности у јапанском друштву, о друштвеној функцији алкохола, „заменицима” у возњи, о професионалним „растављачима”, теле-егзистенцији, терапеутској улози кафића са животињама, о камиказама, самоубиству,

Марко и Ајоми
Газибарих

доживотног раду као важној друштвеној вредности, али и традиционалним идеалима пристојности и ненаметљивости који нама данас, на жалост, звуче као далека прошлост.

Љиљана Малетин Војводић

НИНИНЕ МУСТРЕ

Фазе пролазе

Када се окренем иза себе, а у годинама сам када је тамо „иза” остало већ подоста

тога, јасно видим како се живот одвија по фазама. Постоје одређене мустре по којима се све догађа, али оне које је њих осмислио изгледа да на памет не пада да ми олакша и појасни принципе. Циљ овог животног ткања изгледа није да откријемо и прекопирамо мустру, него да ткамо најбоље што знамо, па на крају видимо је ли нам тесно или комотно, је ли нам лепо или није, или нам је баш таман и за друго да ни не маримо, па да се више ни не трудимо.

Добра и корисна ствар у тој спознаји о фазама је та да се не повидим превише за стањем у којем се налазим, било да ми је оно пријатно или не, јер све што се догађа део је неке фазе која ће да прође. Када успем да се тако мало изместим и да на неки начин себе посматрам док се нешто у мом животу догађа, много интензивније доживљавам то што се одвија, али ми се емоције не уплићу превише, па ми је глава хладнија и логика здравија. Кад ми се ономад стегло грло, јер сам се осећала нешто узнемирено па сам хтела да плачем, одједном сам само помислила: „Гле, како ми се стегло грло!” Одмах затим ми је дошла и мисао да дубоко, дуго и лагано удишем и издишем баш кроз то место. Замислила сам на тренутак како са свих страна из ближе околине, исцељујуће честице из ваздуха улазе у мој врат, а са издахом износе бол. Већ после другог удаха, бол је била мањег интензитета, а у мислима је засијала лампица са натписом: „Пусти!” Следећа мисао била је вези са текстом који сам тог дана читала о снажним енергетским променама на планети и о томе како је баш једна таква у току, те да је нормално да из људских енергетских система излазе превазиђени, непотребни начини понашања, али је важно освестити их, не качити се за њих, пустити их да изађу на видело, и да се трансформишу и нестану. И управо сам сведочила таквом једном процесу у себи. Једна мала, слаба и беспомоћна девојчица, извирала је однекуд из далеке прошлости и протумачила једну животну ситуацију као лошу. Појавила се вибрација страха, одбачености и беспомоћности, а помоћ не могу да затражим јер ми се грло стегло и не могу да проговорим. И док ми је у мислима одјекивало оно: „Пусти!”, ја сам се насмешила тој девојчици у себи и рекла јој да је сада порасла, да нема разлога да се плаши и осећа беспомоћно, да је живот много пута показао да ће бити све у најбољем реду. И муњевитом брзином, све се умирило. Уплашена девојчица је ишчезнула из мисли, бол је нестала из грла, а ја сам била спокојна јер сам свесно довршила једну важну животну фазу.

Долазе још многе животне фазе, знам, али не кукам. Радујем им се, јер ћу очигледно сваку од њих дочекати још свеснија, самим тим још јача, а и радоснија. Мада, и то ће бити само још једна фаза. И док тако фазе пролазе, све се мање питам у чему је смисао, а све више увиђам да растем, да увек нешто ново научим, да сакупљам искуства и да их у новим фазама користим. А следећи пут, када се она моја малена „ја” појави, има да је у мислима не само поздравим и утешим, него да је и чврсто загрлим и помазим. Скоро у свакој од животних фаза, јавља се та мала маза. Још ми и намигне док одлази.

Нина Мартиновић Армбрустер
www.ninamartinovic.com